CZĘŚĆ XXIX. № 29. ROK 15. (1844).

TYGODNIK
PETERSBURSKI.
GAZETA URZĘDOWA
KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, lub do xięgarni Grafe, w Warszawie, w drukarni Zawadzkiego i Węckiego, w Wilnie w xięgarniach Glücksberga, i Zawadzkiego nadto we wszystkich Pocztowych w kraju urzędach.

Cena *Roczna* w Rossyi z pocztą a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 14½ r. *Półroczna*, 7½ r. sreb. Bez poczty, dla odbierających w xięgarni Grafe *Roczna*, 13 r. sreb. *Półroczna*, 6½ r. sreb. Dla Królestwa Polskiego naznacza się taż sama cena co i w Cesarstwie.

PIĄTEK, 21 Kwietnia / 3 Maja.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Petersburg, 20 *Kwietnia.* / 2 *Maja.*

NOWINY DWORU.

W przeszłą Niedzielę 16 Kwietnia, baron *d'André*, Sprawujący interesa Francyi, miał zaszczyt być przyjętym przez N. Cesarza Jmci i złożyć N. Panu swoje pożegnania. Następnie hrabia *de Rayneval*, nowomianowany Sprawującym interesa Króla Jmci Francuzów, miał zaszczyt być prezentowanym N. Cesarzowi.

Tegoż dnia P. *Bloomfield*, Poseł nadzwyczajny i Minister Pełnomocny Królowej Jmci Wielkiej Brytanii miał zaszczyt być przyjętym przez JJ. CC. Wysokości Wielkiego Xięcia Michała i Wielką Xiężnę Helenę, tudzież Wielką Xiężnę Maryą i Xiążęcia Maxymilijana Leuchtenbergskiego i Wielką Xiężniczkę Maryą Michałównę.

—

17 Kwietnia o godzinie 4 po północy Ich Cesarkie Wysokości Wielki Xiążę Następca Cesarzewicz Alexander Mikołajowicz i Wielka Xiężna Cesarzewiczowa Marya Alexandrowna wrócili w pożądanem zdrowiu do tutejszej stolicy.

—

Przez Reskrypta Cesarskie z dnia 25 Marca, mianowani kawalerami orderu Św. Anny 1 klassy z koroną Vice-admirałowie: Członek Rady Admiralicyi *Sulima*, Naczelnik 1 dywizyi floty *Łazarew 2*, i Vice-dyrektor Departamentu Inspektorskiego Marynarki *Lermantow*.

— Przez Reskrypta Cesarskie z dnia 25 Marca, mianowani kawalerami orderów: Św. Anny 1 klassy z koroną, Dyrektor Kancellaryi Ministra Dworu Cesarskiego Rzeczywisty Radzca Stanu *Panajew*—Św. Anny 1 klassy, Członek Audytoryatu jeneralnego Marynarki Jenerał-porucznik *Byczeński* i Zarządzający Departamentem Budownictwa w Ministerstwie Marynarki Jenerał-major *Butkowski*.

— Przez rozkaz dzienny Cesarski z dnia 12 Kwietnia, kapitan-lejtnant 14 ekwipażu floty *Tiebieńkow*, mianowany Głównym Rządzcą Rossyjsko-Amerykańskich Kolonij z podniesieniem na kapitana 2 rangi i zaliczeniem do floty.

— Przez rozkaz dzienny Cesarski z dnia 14 Kwietnia, sprawujący obowiązki Moskiewskiego Wojennego Jenerał-Gubernatora, Członek Rady Państwa, Jenerał piechoty xiążę *Szczerbatow*, zostaje zatwierdzony Moskiewskim Wojennym Jenerał-Gubernatorem z zachowaniem innych dotychczasowych obowiązków.—Naczelnik Rysowni Departamentu Udziałów, pułkownik korpusu Topografów *Tarasow 2*, mianowany Rzeczywistym Radzcą Stanu z zachow. dot. obow.—Dowodzca Kaukazskiego linijowego pułku kazaków pułkownik *Wasmund*, otrzymuje dymisyą z powodu ran w randze Jenerał-majora, z mundurem i pensyą całkowitej gaży.

— Przez Ukaz Cesarski z d. 15 Kwietnia do Komitetu ustanowionego 18 Sierpnia 1814 roku (Opieki Inwalidów) Prezydentem tego Komitetu mianowany Członek Rady Wojennej, Jenerał piechoty, Jenerał-adjutant *Chrapowicki*.

— N. Cesarz Jmć na przedstawienie Ministra Spraw Wewnętrznych i Zdanie Komitetu PP. Ministrów raczył rozkazać w dniu 14 Marca: Urzędników do poleceń szczególnych, którzy będą mianowani przy Jenerał-Gubernatorach gubernij Zachodnich, na mocy rozkazu Najwyższego z d. 22 Października 1843, rozdzielić na dwa rzędy, zaliczając dwóch

co do posady do VI klassy, co do munduru do VI, co do pensyi do III oddziału 2 stopnia, a dwóch drugich co do posady, munduru i pensyi porównać z Dyrektorami Kancellaryj Jenerał-Gubernatorów z wyznaczeniem ze Skarbu Państwa pierwszym gaży po 514 rubli 60 kop. srebrem i stołowych 514 r. 60 kop. srebrem a ostatnim gaży po 428 rub. 88 kop. srebrem i stołowych po 428 r. 88 kop. srebrem jeżeli zaś na te posady mianowani będą wojskowi, w takim razie niezależnie od gaży według rangi, dwaj z nich, na równi z cywilnemi urzędnikami mają pobierać stołowych po 514 rub. 60 kop. a dwaj drudzy po 428 rub. 88 kop. srebrem.

—

18 Kwietnia przybył tu z Warszawy Głównodowodzący czynną Armiją, Jenerał-Feldmarszałek Xiążę Warszawski Hrabia Paskiewicz-Erywański.

—

16 b. m. umarł tu w Petersburgu Senator, Radzca Tajny *Biernikow*.

W gazecie Gubernijalnej Grodzieńskiej (Губернскія Вѣдомости) z dnia 16 Marca, czytamy co następuje, pod rubryką Ogłoszeń Rządowych:

«Od niejakiego czasu między mieszkańcami Wileńskiej i Grodzieńskiej gubernij stała się nader głośną pod nazwaniem *jasnowidzącej* szlachcianka rodem z powiatu Oszmiańskiego gubernii Wileńskiej Grassylda *Narkiewicz*, mieszkająca czasowie w gubernji Grodzieńskiej, w miasteczku Wołpie, — z nadzwyczajnej jakoby skuteczności w chorobach rad przez nię dawanych podczas snu magnetycznego, który następował na każdym nowiu xiężyca. Za dojściem o tém wiadomości do miejscowej i wyższej władzy, dla wybadania prawdy, był za Najwyższym rozkazem komenderowany z Petersburga umyślny medyk i z najpilniejszych postrzeżeń, doświadczeń i śledzeń jego, wespół z innemi miejscowemi lekarzami, przez dwa nowie xiężyca, okazało się, że szlachcianka Narkiewicz, ulegająca peryodycznie nerwowym cierpieniom, bynajmniej żadnych własności jasnowidzenia nie posiada i że powodem do rozejścia się pogłoski o mniemanych jej cudach, było nic więcej, jak, z jednej strony zwykła u wielu skłonność do wierzenia wszystkiemu co jest nadprzyrodzone, a z drugiej, interes męża cierpiącej, który pobierał od odwiedzających pieniądze, czego skutkiem było że kilka nader nietrudnych i łatwo dających się wytłumaczyć kuracyj, słynęły jako cuda.

«Z tej uwagi Rząd miejscowy dla zapobieżenia szerzeniu się nierozsądnych pogłosek uczyniwszy rozrządzenie o zabronieniu zbierania się ciekawych u Narkiewiczowej podczas jej nerwowych attaków, jeżeli takowe będą się nadal ponawiały, uznaje za potrzebne obwieścić powszechność tak o pomienionem rozporządzeniu, jak i w ogóle o bezzasadności przypisywanych jej przymiotów jasnowidzenia.»

Wyciąg ze Zdania Sprawy Ministra Spraw Wewnętrznych za rok 1842.

(Patrz № 27).

(Dokończenie).

V. Najistotniejszą gałąź Rządowej czynności Ministerstwa i jego podwładnych stanowi właściwie policija to jest tamowanie i zapobieganie przestępstwom, poskromienie swawoli i zuchwalstwa kłócących powszechną spokojność i bezpieczeństwo. Co do tego ostatniego najważniejszym był rozkaz N. Cesarza, aby podpalacze sądzeni byli sądem wojennym, bez względu na kolej spraw; a także aby i piszący pogróżki o podpaleniu ulegali sądowi wojennemu. Odtąd, podpalania i podrzucanie pism grożących zaczęły widocznie ustawać (*). Co do przestępców więzionych, gdy przeszło dwie trzecie wydatków na ich utrzymanie padało na koszt skarbu, zalecono, aby wydatki na przestępców odsyłanych do Syberyi, po roku, zwracane były skarbowi z ziemskich poborów (**).

Do policyi należy także pilnowanie wypłaty podatków i regularnego spełniania ziemskich powinności. Co do tego Ministerstwo przyłożyło się do zmniejszenia nadto wysokich cen na utrzymanie pocztowych koni w gubernijach Peters-

---

(*) W r. 1842, podpalania nietyle były ważne z powodu ich liczby i wielkości szkody, ile ze względu na przesadne wieści, które się o nich szerzyły i zastraszały obywateli. Liczba ich w miastach i wsiach była mniejsza, niż w poprzednich latach, i dochodziła do 100; z nich 3 miały miejsce w domach rządowych. Odkryto sprawców 52 pożarów, i procz tego na 15 ludzi pada podejrzenie. Podnietą pożarów były prywatne widoki i osobistość, a nie jakiś zamach szkodliwy. Z innych przestępstw, rozbojów i napadów było 420; najwięcej w obwodach Bessarabskim, Kaukaskim, w gubernijach: Astrachańskiej, Podolskiej, Chersońskiej, Twerskiej, Nowgorodskiej, Kazańskiej, Permskiej, Petersburskiej i Moskiewskiej. Band rozbojniczych niebyło, i rozboje najwięcej popełniane były przez włóczęgów, którzy się zeszli przypadkiem. Zabójstw było najwięcej w gubernijach Gruzyjsko-Imeretyńskiej (96) Jenisejskiej (63), Tomskiej (59) w obwodzie Kaspijskiem (62); w ogóle w Państwie 1,308. Samobójstw 1,638.

(**) Liczba więzniów w 47 gubernijach, 5 obwodach i 4 okręgach miast, wynosiła, w ciągu roku do 249,112 liczba dni zostawania w więzieniu w ogóle przypadła na każdego około 34. Średnia ilość strawnych pieniędzy $4\frac{1}{7}$ kop. sr. na dobę; mniej o $\frac{5}{7}$ k. sr. niż w r. 1841. Najwyższa w Petersburgu $6\frac{6}{7}$ k. sr., najniższa w gubernii Tomskiej $2\frac{4}{7}$ k. sr. W ogóle na utrzymanie więźniów wydano: ze skarbu — 611,650 r., z miejskich dochodów — 117,910 r., z ziemskich poborów — 127,490 r., co daje na każdego więźnia po 3 r. 44 k. sr. na rok. Na przesyłanych z miejsca do miejsca i na odsyłanych do Syberyi obrócono: ze Skarbu — 525,790, z miejskich dochodów 13,204, z ziemskich poborów 223,323 r.; w ogóle 762,317 r. sr. Ogół summ, użytych na więźniów 1,619,367 r. sr. Najwięcej więźniów zostawało w gubernii Moskiewskiej, to jest 37,566 więźniów. Tam też był największy wydatek: na samo utrzymanie 11,200 r., na przesyłanie 79,525 r. sr. — Roty i półroty aresztantów urządzone są dotąd w 19 miastach; o urządzeniu ich w 14 jeszcze miastach zapadły rozkazy Monarsze.

burskiej, Saratowskiej, Woroneżskiej i Kurskiej. Ceny na 3 lata zmniejszyły się o 1,000,000 r. ass.

Z pomiędzy szczególnych przedmiotów, któremi się Ministerstwo zajmowało, zasługują na wzmiankę następne:

1) Potwierdzone zostały postanowienia szlachty w 6 gubernijach i jednym powiecie, tyczące się powiększenia środków wychowania młodzi.

2) Otworzone nowe jarmarki: w 7 miastach i 38 wsiach; nowe targi w 35 wsiach; ze względu potrzeby handlowej 5 wsi obrócono w miasteczka.

3) Co do starożytności, zalecono w skutek rozkazu N. Cesarza, wyśledzić, czy nie ma gdzie w miastach planów dawniejszych warowni. Nadto zalecono zbadać okopy i kurhany w powiecie Carewskim w gubernii Saratowskiej. W Kerczu w roskopanych kurhanach znaleziono ciekawe zabytki, przewiezione do Petersburga. Przy Wileńskim Statystycznym Komitecie otworzono Komissiją do rozpatrzenia aktów archiwów byłego Litewskiego Trybunału.

4) Mające stanąć pomniki: 1) Cara Michała Teodorowicza i włościanina Jana Susanina w Kostromie; 2) Dierżawina w Kazaniu i 3) Karamzina w Symbirsku, z powodu różnych przeszkod jeszcze nie są skończone. Kościół Św. Włodzimierza, który miał stanąć na miejscu dawnego Chersonesu, w skutek rozkazu N. Cesarza ma być wystawiony w Sewastopolu.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa.

Najjaśniejszy Pan, na przedstawienie JO. Xięcia Namiestnika Królestwa, raczył pod dniem 8 (20) Marca r. b., ozdobić orderami: Św. Stanisława 2 klassy z koroną Cesarską, byłego Assessora byłej Kommisji Centralnej Likwidacyjnej Plewińskiego; Św. Stanisława 2 klassy bez korony, Naczelnika Archiwum Kancellarji Namiestnika, Radcę Stanu Martynowa; Św. Anny 3 klassy: Starszego Pomocnika Naczelnika Wydziału Kancellarji Namiestnika, Assessora Kollegialnego Frejberga; Radcę Rady Budowniczej przy Kom. Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, Gołońskiego, i p. o. Pomocnika Naczelnika stołu w Wydziałach po byłej Kommissii Rządowej Wojny pozostałych, Mariona; Św. Stanisława 3 klassy, Kassiera i Buchhaltera Alexandryjskiego Instytutu Wychowania Panien, a zarazem Nauczyciela Historji naturalnej, Budziłowicza, byłego Nauczyciela tegoż Instytutu Wagę, i p. o. Naczelnika Wydziału w Banku Polskim Bagniewskiego, posunąć do wyższych stopni: Młodszego Pomocnika Naczelnika Wydziału Kancellarji Namiestnika, Sekretarza Kollegialnego Bibikowa, do stopnia Radcy Honorowego, i Kancellistę tejże Kancellarji Kiślaka-Stankiewicza, do stopnia Registratora Kollegialnego.

— Najjaśniejszy Pan, na przedstawienie JO. Xięcia Namiestnika Królestwa Polskiego, mianować raczył Pana Jana Wojszyckiego, dotychczasowego Naczelnika Oddziału Służby Ogólnej w Najwyższej Izbie Obrachunkowej, Dyrektorem Kancellarji tejże Izby.

USTAWA
O ZABEZPIECZENIU RUCHOMOSCI OD POŻARÓW.
(Ciąg dalszy).

(Patrz № 27).

Art 22. Ze względu natury przedmiotów, to jest ich palności, łatwości zepsucia w ogniu i trudnosei ugaszenia, rozróżniają się one na 4 działy.

Dział I. Przedmioty niezapalne, lecz przez pożar zniszczeniu lub uszkodzeniu ulegające:

1) Kruszce wszelkiego rodzaju;

2) Wyroby kruszcowe, jako to: warsztaty, machiny, naczynia i sprzęty, całkowicie z kruszcu wyrobione;

3) Z pomiędzy ciał kopalnych, sole, marmur, gips, kreda, wapno gaszone, kamienie i t. p.;

4) Wyroby materjalne z ciał kopalnych, jako to: szkło, naczynia kryształowe, fajans, porcelana, wyroby garncarskie i t. p.

Dział II. Przedmioty zapalne, tudzież zniszczeniu przez ogień łatwo ulegające:

1) Ciała zwierzęce, jako to: wełna, sierść i włosy, skóry, róg, mięso, ryby, inwentarze żywe i t. p.

2) Z pomiędzy wyrobów z ciał zwierzęcych, wszelkie wyroby wełniane, włosiane, rogowe, skórzane, struny, klej, mydło i t p.;

3) Z pomiędzy ciał roślinnych: zboże w ziarnie, nasiona wszelkie i owoce, towary korzenne, drzewo w klocach;

4) Z pomiędzy wyrobów z ciał roślinnych: ze względem na naczynia, w jakich są zawarte: wino, porter, piwo, miod, cukier i t. p.

Dział III. Przedmioty łatwo zapalne:

1) Z pomiędzy ciał kopalnych: wapno niegaszone i węgle kamienne;

2) Z pomiędzy ciał roślinnych: słoma, siano, len, konopie, zboże w snopie, tytuń i tabaka, drzewo w szczepach lub mniejszych sztukach, węgle drzewne, bawełna, chmiel, szczeć barwierska i t. p.;

3) Z pomiędzy wyrobów z ciał roślinnych: wszelkie wyroby lniane, konopne i bawełniane, tudzież słomiane, papier, xiążki, drzewo we wszelkich wyrobach;

4) Z pomiędzy wyrobów z ciał zwierzęcych, wszelkie wyroby jedwabne;

5) Wyroby wszelkie, do których wchodzą ciała roślinne, zwierzęce i kruszcowe w połączeniu, jako to: meble i sprzęty domowe, narzędzia gospodarskie, warsztaty wszelkie rzemieślnicze, powozy, przyrządzenia i mechanizmy w teatrach, sprzęty kościelne, instrumenta muzyczne i t. p.

Dział IV. Przedmioty bardzo zapalne:

1) Tłustości i żywice, jako to: oleje, słonina, łój, wosk, dziegeć, smoła, terpetyna, pokosty, bursztyn i t. p.;

*

2) Ciecze alkoholiczne, jako to: arak, spirytus, wódka, wódki pachnące, etery i t. p.;

3) Ciała najbardziej zapalne: fosfor, saletra, siarka, zapałki, i proszki detonujące.

Art. 23. Zabudowania, zawierające ruchomości ubezpieczone lub budowle im przyległe pod względem niebezpieczeństwa ognia, dzielą się na 4 klassy.

Klassa I. Budowle, których ściany zewnętrzne są całkowicie z kamieni, cegły surowki, ziemi albo gliny i szczyty całkiem murowane, pokryte blachą lub dachówką.

Klassa II. a) Budowle takie jak w klassie 1-ej, lecz ze szczytami z pruskiego muru lub z drzewa;

b) Budowle takie, jak w klassie 1-ej, kryte gontami, dranicami, lub słomą z gliną;

c) Budowle drewniane, albo w części z drzewa, w części z muru, surowki, ziemi, gliny i t. d. kryte blachą, lub dachówką.

Klassa III. a) Budowle drewniane, albo w części z drzewa w części z muru, surowki, ziemi, gliny i t. d. kryte gontami, dranicami, albo słomą z gliną.

b) Budowle takie, jak w klassie 1-ej, kryte słomą lub trzciną.

Klassa IV. Wszelkie budowle prócz murowanych, kryte słomą lub trzciną.

Art. 24. Ze względu na przeznaczenie i użycie miejsc lub budowli, w których przedmiot ubezpieczony znajduje się, niebezpieczeństwo pożaru rozrożnia się na następujące 4 przypadki:

Przypadek 1. Umieszczenie przedmiotu ubezpieczonego nie w budowli lecz pod gołem niebem, albo w budowli bez ogniska, niezamieszkałej, lub wreszcie w budowli zamieszkałej, lecz w piwnicach sklepionych, opatrzonych żelaznemi drzwiami.

Przypadek 2. Użycie budowli na same mieszkania bez powiększenia niebezpieczeństwa którą z okoliczności, w następnych dwóch przypadkach wymienionych.

Przypadek 3. Umieszczenie w budowli: szynkowni, garkuchni, oberży, domów zajezdnych lub gościnnych, niemniej warsztatów rzemieślniczych, jako to: stolarskich, bednarskich, ciesielskich, kowalskich i innych, nakoniec fabryk wyrobów wełnianych, lnianych, bawełnianych, jedwabnych, przędzalni, fabryk powroźniczych.

Przypadek 4. Umieszczenie w budowli: gorzelni, browaru, suszarni, raflnerji fabryk cukru, wyrobów chemicznych, pracowni aptecznych, teatrów wszelkich fabryk, gdzie są w użyciu machiny parowe, dystylarnie, olearnie i innych wielce niebezpiecznych fabryk.

Art. 25. Oprócz trzech głównych względów, w poprzedzających artykułach wyrażonych wpływają na stopień niebezpieczeństwa inne spoldziałające okoliczności, jako to: rzadkie lub częste powtarzanie się w jedném miejscu pogorzeli, łatwość lub trudność ratunku, obfitość lub brak wody, obsadzenie budowli drzewami lub ogołocenie z takowych, szczególne środki ochrony, albo brak tych środków, odosobnienie tych budowli i t. p.

(D. c. n.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

ANGLIJA. *Londyn 19 Kwietnia.* Wczora w izbie Niższej lord Ashley objawił swoje zamiary względem dalszego kierunku jaki ma nadać swojemu billowi o godzinach pracy po fabrykach. Dopuści on nowy bill Ministerski aż do trzeciego odczytania i w tenczas wniesie iżby godziny pracy kobiet i dzieci były zmniejszone teraz do jedenastu na dzień, a do dziesięciu po upływie roku 1846.

— Ogłoszone zostało mianowanie sira Fryderyka Pollock, Prokuratora Jeneralnego Anglii lordem Wielkim Sędzią Skarbu na miejsce zmarłego lorda Abinger. Na miejsce Sira Pollock postępuje Sir William *Follet* Adwokat (Sollicitor) jeneralny, a na miejsce tego ostatniego P. Thesiger.

— Sąd Ławnictwa Królowej w Dublinie rozpoczął na nowo 15 Kwietnia sprawę O'Connella i spółoskarżonych którzy pozwani są na 18 b. m. dla wysłuchania wyroku. Obwinieni mają, jak twierdzą, zamiar stawania o unieważnienie verdictu przeciw nim wydanego z powodu uchybienia formalności, a jeżeli mimo to będą skazani na kary, będą appellowali do Izby Parów przez tak nazwany *writ of error.* Zdaje się że w całem tém postępowaniu celem ich jest wygrać na czasie i zwlec całą jednę sessyą.

— Na zgromadzeniu Akcyonistów Banku Angielskiego P. William Cotton obrany został wielką większością głosów Rządzcą tego sławnego zakładu na rok przyszły, a P. John Benjamin Heath Viceprezydentem.

FRANCYA. *Paryż 19 Kwietnia.* Przedwczora izba Parów ukończyła rozprawy nad prawem o udzieleniu summy wydatków tajemnych, które przyjęła większością 129 głosów przeciw 18. Tegoż dnia izba Deputowanych przyjęła 219 głosami przeciw 15 prawo o wyłącznych przywilejach na wynalazki, a wczora 214 głosami przeciw 99 prawo o polowaniu w takiém brzmieniu jak było poprawione przez izbę Parów.

— Posiedzenie izby Parów 15 b. m. gdzie się rzecz toczyła o wydatkach tajemnych było nader burzliwe. Xiążę Ney naganiał postępowanie Rządu w ogólności i dowodził iż działa w ciąż pod wpływem dwojakiej obawy: pierwszej, narażenia sobie większości w izbach, drugiej narażenia sobie Anglii. Dwa jawne tego dowody dały się widzieć w ostatnich czasach; dla pierwszej z tych obaw Gabinet niewniosł zapowiedzianego prawa o uposażeniu przyszłego Regenta, dla drugiej poświęcił viceadmirała Dupetit Thouars, który przywracając na Taiti banderę francuzką i zajmując wyspę w posiadłość, postąpił zgodnie z honorem Francyi i swoją powinnością, jakkolwiek to postępowanie mogło się

niepodobać misyonarzom angielskim. W takimże duchu mówił P. Mathieu de la Redorte. Szczerze on pragnie dobrego porozumienia z Anglią, ale dobre porozumienie między Państwami jak i między pojedyńczemi osobami, gdyby było z obustron równe i nie wpadało z jednej w ślepą uległość, wymaga ścisłej wzajemności w ustępstwach obopolnych. Owoż P. de la Redorte zdaje się, że Anglia w podobnym przypadku postąpiłaby całkiem inaczej i nie zaparłaby się swego admirała. Nadto Gabinet francuzki opuścił z widoku ważny wzgląd religijny pozwalając misyonarzom angielskim zachować dotychczasową ich przewagę na wyspach archipelagu Otaiti. Podobny spór ponowił się nazajutrz i P. Pelet de la Lozère czynił Ministrom wyrzuty w rodzaju tych jakie były czynione na poprzedzającém posiedzeniu. Odpowiadał Minister Oświecenia P. Villemain.

— Słychać iż oppozycya zamierza wprowadzić na Ministrów formalne oskarżenie z powodu sprawy Otaitińskiej.

— Rząd rozesłał okolnik w Armii zapowiadający że wszelki oficer, który będzie należał do składki na szpadę którą członkowie oppozycyi chcą ofiarować viceadmirałowi Dupetit Thouars na znak wdzięczności za jego postępowanie na wyspie Otaiti i złożenie Królowej Pomaré z tronu, zostanie wykreślony ze służby.

— Podług jednej gazety robotnicy w Rive de Gier wrócili do pracy.

— Słowarzyszenie najznakomitszych xięgarzy Paryskich postanowiło z kapitałem 500,000 franków założyć gazetę której cena prenumeracyjna będzie 25 fr. rocznie a format taki jak innych gazet. Zgodzono się iż wszyscy xięgarze w niej wyłącznie będą drukowali swoje ogłoszenia. Tym sposobem chcą oni oszczędzić sobie bardzo znaczne koszta które ponoszą dotąd na takowe ogłoszenia w pismach publicznych.

— Codziennie drukuje się w Paryżu 90,000 exemplarzy gazet, z których 52,000 rozsyła się przez pocztę a 38,000 pozostaje w samym Paryżu.

HISZPANIJA. *Madryt 10 Kwietnia.* Margrabia de Miraflorida mianowany został kawalerem orderu Karola III Wielkiego Krzyża, równie jak i jenerał-porucznik, kapitan jeneralny 4 obwodu wojennego Roncali.

— Margrabia de Villuma, Minister Pełnomocny przy Dworze W. Brytańskim wyjechał wczora z Madrytu do Londynu.

— Wczora jenerał Narvaez ofiarował Królowej Maryi Krystynie w imieniu armii bukiet kwiatów z cukru olbrzymiej wielkości. Szesnastu grenadyerów musiało połączyć siły swoje dźwigając z trudnością to arcydzieło sztuki cukierniczej. W chwili kiedy niesiono ten dar, orszak oficerów spotkał się z orszakiem pogrzebowym odprowadzającym zwłoki P. Arguelles, niegdyś opiekuna Królowej Izabelli, osobistego wroga Królowej Maryi Krystyny.

— Uczyniono uwagę że kiedy infant don Francisco a Paulo ze swą rodziną przedstawiał się Królowej Maryi Krystynie, ta Pani przyjęła go nader mile i wezwała starszego jego syna, ażeby zajął miejsce obok jej Córki, Królowej Panującej.

— Nowiny z wyspy Kuba są nader niepomyślne; spiski murzynów szerzą się coraz więcej i tymczasem 3,000 nowych niewolników czarnych przywieziono z wybrzeży Afrykańskich.

BAWARYA *13 Kwietnia.* N. Cesarzowa wdowa Brazylska, Xiężna Bragance, która tu bawi z Xiężniczką córką swoją od przeszłego lata, odjedzie w następnym miesiącu do Lizbony.

PRUSSY. *Berlin 6 Kwietnia.* Nasz sędziwy Minister Wojny, jenerał piechoty von Boyen, obchodził rocznicę dnia, w którym, przed laty sześćdziesięciu, wstąpił jako podchorąży do armii Fryderyka Wielkiego. Służył odtąd bez przerwy czterem Królom. Starzec ten w świeżości i działalności nie ustępuje żadnemu z urzędników swojego Ministerstwa. W tym dniu Król Jmć przysłał mu znaki orderu Orła Czarnego z bryliantami i mianował trzy jego córki, panny, kanoniczkami, a syna, podporucznika, kapitanem.

GRECYA. *Ateny 14 Kwietnia.* Król Otton udał się 30 Marca osobiście na Zgromadzenie Narodowe i tam wykonawszy przysięgę na Konstytucyą ogłosił Zgromadzenie za rozwiązane po dokonaniu dzieła dla którego było zwołane.

— P. Jakowaki Rizo, Minister Spraw Zagr. wygnany po rewolucyi 3 Września do Stambułu na sześć miesięcy, przybył tu przed dwoma tygodniami. Król powrócił go do Rady Stanu przez własnoręczny wyrok.

EGYPT. List z Alexandryi donosi że błazen paszy Egyptu Mehemeta-Alego, skradł brylanty swego pana i uciekł.

TUNIS. Podług prywatnych listów z d. 12 i 13 Kwietnia, przygotowania do obrony przez Beya nieprzestają być posuwane z wielką czynnością. W obozie Mamudhia Bey zgromadził do 12,000 ludzi wojska, dowodzonego w większej części przez oficerów francuzkich. Ostatnich dni Marca jedna fregata angielska i jedna sardyńska rzuciły kotwicę w zatoce Kartagi. Celem ich było upewnić się czy chrześcianie w Tunisie znajdujący się nie będą narażeni na jakie niebezpieczeństwo ze strony krajowców w razie jeżeliby przyszło do wojny. Wypadek tego upewnienia się był zaspokajający. Tymczasem z ruchu jaki się ostatnimi dniami dał widzieć we flocie angielskiej w skutek odebranych z Londynu depeszy wnoszą niektórzy że tak Sardynia jak Tunis przyjęły pośrednictwo Anglii i Francyi i że się rzeczy dadzą ukończyć przez układ. Zkąd indąd piszą z Malty że Pasza Tripoli gotuje się wypowiedzieć wojnę Bejowi Tunisu.

NAJPOŹNIEJSZE WIADOMOŚCI.

Darmstadt 19 Kwietnia. Ich Cesarskie Wysokości W. X. Cesarzewicz i W. Xiężna Cesarzewiczowa Rossyjscy, których pobyt tu był oznaczony tylu dobrodziejstwy, nie chcieli opuścić naszego miasta bez nowych dowodów swej szczodrobliwości. Już na początku bieżęcego roku Cesarzewi-

czowa Jmć rozkazała wyliczyć Radzcy okręgu Darmstadtu summę 1,000 florenów dla rozdania ubogim. Na kilka dni przed świętami Wielkonocnemi Cesarzewiczostwo JJ. Oboje uczynili nowy dar dla ubogich Darmstadtu i Bessungen od 1,000 flor. a przed odjazdem J. C. W. Cesarzewicz raczył jeszcze udzielić summę 5,000 florenów na rzecz zakładów dobroczynnych.

Londyn 19 Kwietnia. Dziś mają się na nowo rozpocząć rozprawy nad billem o liczbie godzin pracy po fabrykach. Ministrowie spodziewają się mieć wielką większość przeciw wnioskowi ograniczenia tych godzin do 10. — O'Connell i spółoskarżeni podali do sądu Ławniczego Dublińskiego protestacyą przeciw werdiktowi przysięgłych z prośbą o wyprowadzenie nowego processu. — Droga żelazna atmosferyczna z Dalkey do Kingston, po wielu probach została nakoniec otwarta dla publiczności.

Paryż 20 Kwietnia. Posiedzenia izb niemiały interesu; ale oppozycya gotuje nowe ciosy Ministrom i zawsze z powodu wypadków na Taiti. Wczora kilka gońców pojechało w rożne strony i telegrafy grały we wszystkich kierunkach. Domyślają się że Ministrowie wzywają zewsząd z prowincyj swoich stronników deputowanych dla oparcia się nowym attakom. — Umarł jenerał margrabia de Labourdonnaye.

AUSTRYA. *Wiedeń 15 Kwietnia.* Arcyxiążę Franciszek, mający teraz lat 14, starszy syn Arcyxięcia Franciszka-Karola i Następca Tronu, od dni kilku chory jest na skarlatynę, Bieg choroby jest regularny i niewzbudza żadnej obawy.

AMERYKA. *Nowy-York 28 Marca.* Zagadnienie o przyłączeniu Texas do liczby Stanow Zjednoczonych, przestało być wątpliwém. Przybył w tych dniach z Texas jenerał Henderson dla traktowania w tym przedmiocie. Na przypadek niedojścia układów P. Henderson ma polecenie udania się do Londynu i zaproponowania Rządowi Angielskiemu iżby wziął Texas pod swoją opiekę czy jako kolonią czy też pod inną formą części niepodległej Cesarstwa Wielkiej Brytanii.

(Journ. de S. P. Psz. Poln.)

PRZEMYSŁOWOŚĆ KRAJOWA.

—

«Gdyby każdy z nas, w większych przedsiębierstwach, tyle miał względu na dobro ogółu ile się ma na własną korzyść i przyczyny zawodów i niepowodzenia, a równie środki ułatwiające, w publicznych pismach ogłaszał: to wielu współobywateli uniknełoby straty i zyskawszy na czasie: przyczyniłiby się do prędszego rozwinięcia przemysłu krajowego: Tą chęcią powodowani, uwiadomiamy mających zamiar zaprowadzenia u siebie cukrowarni: że w gubernii Podolskiej powiecie Bracławskim w miasteczku Tulczynie, majątku hr. Mieczysława Potockiego, zakłada fabrykę cukru na wielką skalę, Professor w tej gałęzi przemysłu Pan A. Foulquier: posiadający tę umiejętność grontownie nietylko teorycznie, ale mający dwudziestąletnią praktykę: gdyż trudniąc się urządzaniem i prowadzeniem cukrowarstwa za granicą jako też i w naszym kraju: nabył w tym przedmiocie wielkiego doświadczenia. — Straty jakie pierwszych dwóch lat w naszej cukrowarni we wsi Mołdawce powiecie Bałtskim przenieśliśmy; dały powód szukać i zapoznać się z P. Foulquier: jego radom i staraniu winniśmy, iż dziś fabryka nasza jest na stopie najlepszej, i innej niktby żądać niemógł: widząc najlepsze skutki z jego usiłowań aby naszą cukrowarnią do stopnia doskonałości przyprowadzić; mamy obowiązek publicznie mu za skuteczne rady podziękować a przypatrzywszy się z bliska jego praktyczney umiejętności: sumiennie przyznajemy że jest zdolny założyć cukrowarnią, która od razu dobrze pójdzie: i na niepotrzebne koszta i wydatki właściciel nie narazi. Dziś P. Foulquier oprócz obowiązku jaki pełni u Hr. Potockiego w Tulczynie: gotów jest przyjmywać od osób chcących mu powierzyć uczniów dla usposobienia na cukrowarów: jako też nieodmówi podjąć się zakładania nowych fabryk, a przynajmniej wpływania doświadczoną swoją radą na udoskonalenie: w roku 1841 № 79 Tygodnika Peterzburgskiego, pod artykułem o cukrowarstwie oddawana była słuszność temuż P. Foulquier: że jest mistrzem w prowadzeniu cukrowarni, prosiemy W. Wydawcy o umieszczenie w swoim pismie niniejszego artykułu zaświadczającego i wdzięczność naszą dla P. Foulquier i mającego na celu dobro współobywateli.»

Bracia: *Julian* i *Mikołaj* Różyccy.

z Mołdawki.
d. 21 Marca 1844 r.

KURS WEXLOWY I PIENIĘŻNY.

Petersburg, 18 Kwietnia

Za rubel srebrny:

Na Londyn.	na 3 m.	$37\frac{31}{32}$, 38 pens.
— Amsterdam.	— — —	$191\frac{1}{4}$, $\frac{3}{4}$ cens.
— Hamburg.	— — —	$34\frac{21}{32}$, $\frac{23}{32}$ szel.
— Paryż.	— — —	404, 406 cent.

Печатать позволяется: С.-Петербургъ. 20-го Апрѣля 1844. *П. Гаевскій.*
W DRUKARNI WOJENNEJ.